

Wat is gezag?

De ouder

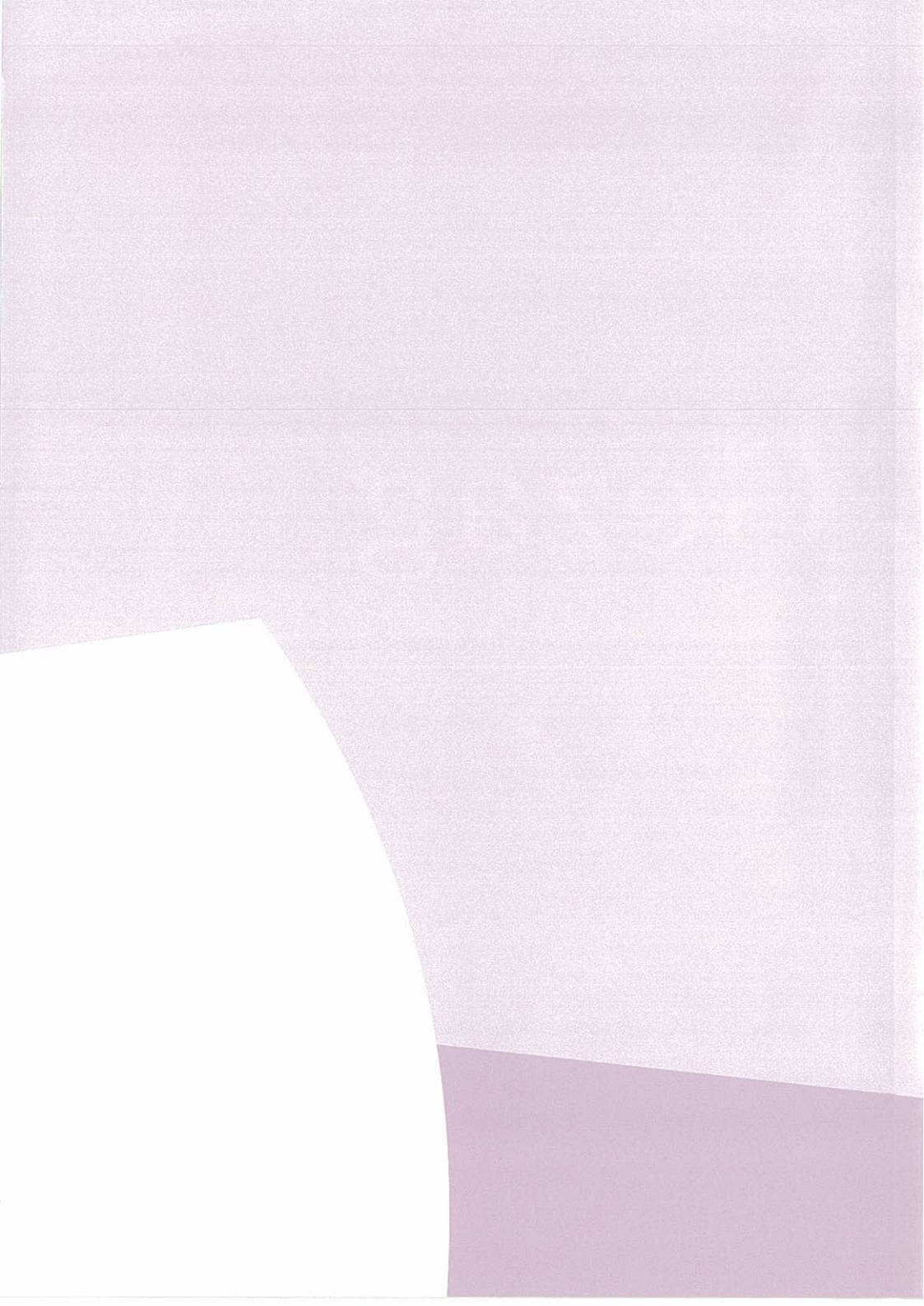
Gezag en erfrecht

Wie heeft het gezag?

de NOTARIS en

Gezag en voogdij

Inhoud

Wat is gezag?	2
De ouder	3
Gezag en erfrecht	3
Wie heeft het gezag?	4
Huwelijk	4
• Man en vrouw	4
• Vrouw en vrouw	5
• Man en man	6
Geregistreerd partnerschap	8
• Man en vrouw	8
• Vrouw en vrouw	9
• Man en man	10
Samenwonen	12
• Man en vrouw	12
• Vrouw en vrouw	12
• Man en man	14
Ten slotte	16

Wat is gezag?

De wet geeft als omschrijving van gezag: de plicht en het recht om een minderjarig kind (dat is een kind jonger dan 18 jaar) te verzorgen en op te voeden. Wat betekent dit in de praktijk? Onder opvoeding en verzorging valt behalve het verschaffen van voeding en kleding, bijvoorbeeld de keuze van de woonplaats, de schoolkeuze, de toestemming voor medische behandeling, de beslissing over de toetreding tot een kerkgenootschap en het aanvragen van een paspoort. Het beheer van de financiën van de minderjarige is ook onderdeel van het gezag. Bij onenigheid over de uitoefening van het gezag, kan men het geschil aan de rechter voorleggen. Uitgangspunt is dat het gezag wordt uitgeoefend in het belang van het kind.

Gezag kan worden uitgeoefend door één ouder, door twee ouders gezamenlijk of door een ouder samen met een derde. Twee personen, die geen van beiden ouder zijn, oefenen niet het gezag uit over een kind, maar hebben de voogdij. Het gezag kan niet door meer dan twee personen tegelijk worden uitgeoefend.

Gezagsdragers hebben (anders dan pleegouders) de plicht te voorzien in het levensonderhoud van het kind waarover zij het gezag uitoefenen.

De ouder

Voor een goed begrip van deze folder is het van belang te weten dat de term "ouder" een specifieke juridische betekenis heeft. Welke vrouw ouder is in de zin van de wet is makkelijk: een vrouw is ouder van het kind dat uit haar is geboren of dat zij heeft geadopteerd. Bij een man ligt de zaak iets ingewikkelder. Ouder is de man die:

- ten tijde van de geboorte van het kind met de moeder was gehuwd
- het kind geeft geadopteerd
- het kind heeft erkend, of
- wiens vaderschap van het kind gerechtelijk is vastgesteld

Gezag en erfrecht

Gezag levert geen erfrechtelijke aanspraken op. Als er geen testament is, erft een kind alleen automatisch van zijn ouder, niet van degene die wel het gezag heeft, maar geen ouder is. Wil het kind van deze persoon iets erven, dan moet het kind in een testament uitdrukkelijk tot erfgenaam worden benoemd.

3

Voor de erfbelasting (dat is de belasting die verschuldigd is over wat men verkrijgt uit een nalatenschap) worden kinderen van de andere partner binnen een huwelijk en binnen een geregistreerd partnerschap gelijkgesteld met eigen kinderen. Datzelfde geldt voor de kinderen over wie men het gezamenlijk gezag bij rechterlijke beslissing heeft verkregen. Al die kinderen kunnen dus profiteren van het lage erfbelastingtarief van 10-20 %, afhankelijk van de grootte van de verkrijging.

Wie heeft het gezag?

De wijze waarop het gezag verkregen wordt, is afhankelijk van de samenlevingsvorm van de opvoeders van het kind. Hierna wordt per samenlevingsvorm besproken hoe het gezag tot stand komt en eventueel eindigt.

Huwelijk

Man en vrouw

- Het gezag over kinderen die binnen een huwelijk zijn geboren, ontstaat van rechtswege. Vanaf de **geboorte** zijn beide ouders met het gezag belast. Ook als het kind vóór het huwelijk is geboren en de man heeft het kind erkend, ontstaat door het huwelijk van rechtswege gezag van beide ouders.
In geval van **adoptie** hebben de adoptanten vanaf het moment van adoptie gezamenlijk gezag. Voor adoptie is een uitspraak van de rechtbank vereist. Eén van de voorwaarden voor adoptie is dat de adoptanten voorafgaand aan het verzoek drie jaar hebben samen-geleefd. Met samenleven wordt bedoeld dat men samen op één adres woont.
- Na **echtscheiding** loopt het gezag van rechtswege door. In uitzonderlijke gevallen kan de rechter op verzoek van beide ouders of een van hen het gezag aan een van de ouders opdragen. Indien na echtscheiding het gezag aan een van de ouders is toegekend, opent dat de mogelijkheid dat een nieuwe partner samen met de gezag-hebbende ouder het gezag verkrijgt. Hiertoe moet een verzoek aan de rechtbank worden gericht.
- Bij **overlijden** van een van de ouders loopt het gezag van de achterblijvende ouder van rechtswege door. Ouders kunnen voor het geval zij beiden overlijden een voorziening treffen door in hun testament een of twee voogden aan te wijzen. Als de ouders in hun testament geen voogd hebben aangewezen, benoemt de rechter een voogd. In de situatie dat na een echtscheiding het gezag wordt uitgeoefend door een ouder en de nieuwe partner van die ouder, en de ouder overlijdt, loopt het gezag van de nieuwe partner vanzelf door, maar dan heet dat in het vervolg voogdij. De rechtbank kan op verzoek van